

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rozhodné datum pro stanovení dodržení lhůty při doručování datovou schránkou orgánu veřejné moci

„Máme u nás ustavičný strach o to, abychom byli na evropské úrovni. Cítíme se periferií i tam, kde bychom jí ani nemuseli být. Máme na úroveň poněkud chybný pohled: myslí se, že úroveň je jedině to poslední, nové, co přichází dnešní poštou z Paříže.“ Josef Čapek

Elektronizace veřejné správy České republiky je veskrze představována ve velice dobrém světle a nejspíše se nemusíme cítit jako periférie, i když zkušenosti například s „povedeným“ Centrálním registrem vozidel hovoří o opaku.

Nechci se zde ale zabývat komplexní problematikou zavádění „elektrifikace“ do neenergetické veřejné správy, jelikož je to téma nesmírně obsáhlé a zdaleka nevyčerpatelné, kdy vykryštalizování do stabilní podoby je dnes ještě tak daleko, jako časová propast mezi prvním plně elektrifikovaným divadlem v Evropě (Brněnská divadelní budova v roce 1881) a poslední elektrifikovanou obcí na území České republiky, kterou byla v roce 1955 Hřčava (okres Frýdek-Místek). Co se mi však zdá jako již relativně funkční a především velmi hodně užívané, jsou datové schránky [k 31.12.2011 soudy odeslaly 13 milionů datových zpráv (v celém resortu justice to bylo 13,5 mil.) a 9 mil. datových zpráv přijaly (celý resort justice jich přijal 9,6 mil.)[1]]. Kromě samotného zavedení a případných technických náležitostí je velmi stěžejní se zabývat okolnostmi doručování a případné nejasnosti s tím spojené, především z pohledu doručování orgánu veřejné moci.

Okamžik doručení do datové schránky

Jelikož s problematikou doručení jsou spojeny zásadní hmotněprávní nebo procesní účinky, tak přesné stanovení jeho okamžiku rozhodně není marginální záležitostí, a je vhodné se touto záležitostí podrobněji zabývat. Stanovení okamžiku doručení do datové schránky je zakotveno v ustanovení § 17 odst. 3 a 4 zákona č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „zákon o elektronických úkonech“), nicméně se jedná pouze o upravení vhodné pro doručování elektronických písemností fyzickým a právnickým osobám. Absence úpravy doručení orgánu veřejné moci je např. Radimem Polčákem[2], vysoce erudovaným na problematiku informačních technologií a práva, označována jako *pravá mezera v zákoně*, kterou se interpretačně zabýval ve svém rozhodnutí Nejvyšší správní soud, čemuž se budu níže podrobněji věnovat.

Dle komentáře k zákonu o elektronických úkonech[3] „*k doručení dokumentu do datové schránky dochází v okamžiku, kdy se do určité datové schránky prostřednictvím informačního systému datových schránek úspěšně přihlásí osoba, která má oprávnění pro přístup k danému dokumentu. Pro případ, že se oprávněná osoba k informačnímu systému datových schránek nepřihlásí ve stanovené lhůtě, nastoupí tzv. fikce doručení. Fikce doručení je zákonná konstrukce, která má svou povahou vyloučit možné obstrukce osob, které se svým jednáním snaží vyhnout doručení a zabránit tak účinkům rozhodnutí a jiných aktů. Nastává desátým dnem ode dne, kdy byla datová zpráva dodána do datové schránky adresáta.*“ Dané se dá plně aplikovat pouze pro doručování orgánem veřejné moci. V případě aplikační praxe pro doručování orgánu veřejné moci totiž platí, že to, kdy (a

zda vůbec) se orgán veřejné moci coby účastník řízení přihlásí do datové schránky, na právní postavení jiných účastníků řízení dopad ve výše uvedeném smyslu nemá (a případná nečinnost jde pouze k jeho tíži).[4] Stanovením doručení orgánu veřejné moci až na moment přihlášení do datové schránky oprávněnou osobou, by mohlo velice jednoduše docházet k libovůli příslušného orgánu veřejné moci, a to především tím, že by se do její dispozice svěřila moc, rozhodnout, kdy bude podání doručeno, a zmařit tak šanci domoci se spravedlnosti.

Podrobně se touto problematikou zabýval ve svém výši již naznačeném usnesení sp. zn. 9 Afs 28/2010 ze dne 15.7.2010 Nejvyšší správní soud, kdy judikoval, že *podání prostřednictvím datové schránky vůči orgánu veřejné moci (§ 18 zákona o elektronických úkonech) je učiněno okamžikem dodání datové zprávy do schránky orgánu veřejné moci. Lhůta stanovená soudním řádem správním, výzvou nebo rozhodnutím soudu je zachována, bylo-li podání učiněné vůči soudu prostřednictvím datové schránky nejpozději poslední den této lhůty dodáno ve formě datové zprávy do datové schránky soudu (§ 40 odst. 4 s. ř. s.).* K tomu možno dodat, že tento právní názor Nejvyššího správního soudu byl akceptován i Ústavním soudem (viz nálezy ze dne 10. 1. 2012 sp. zn. II. ÚS 3518/11, případně nálezy sp. zn. III. ÚS 3036/12 a sp. zn. II.ÚS 3643/11). V případě okamžiku doručení orgánu veřejné moci se tedy dodání rovná doručení a není podstatné, kdy fakticky nějaký pověřený pracovník danou datovou schránku otevře.

Pro resort justice je závazné ustanovení zakotvené v § 2 odst. 7, Instrukce Ministerstva spravedlnosti 133/2012-OD-ST, ze dne 17. dubna 2013, jenž stanoví, že *dokument doručovaný prostřednictvím datové schránky se považuje za dodaný a doručení jakmile podání bylo dodáno do datové schránky organizace.* Což plně reflektuje názor Nejvyššího správního soudu již v textu zmiňovaný. Samotnou definici pojmu **dodání**, nalezneme ve Vyhlášce Ministerstva vnitra č. [259/2012](#) Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby. V § 3 odst. 1 této vyhlášky je stanoveno, že *dokument v digitální podobě se považuje za dodaný veřejnoprávnímu původci, je-li dostupný podatelně. Dokument v digitální podobě je dostupný podatelně, pokud je ve formátu, ve kterém veřejnoprávní původce přijímá dokumenty v digitální podobě, lze-li jej zobrazit uživatelsky vnímatelným způsobem, neobsahuje-li škodlivý kód a v případě, že je k dodání užito přenosného technického nosiče dat, na kterém veřejnoprávní původce přijímá dokumenty v digitální podobě.*

Proč ne okamžikem odeslání?

Jak výše zmíněné právní normy, tak také judikaturní rozhodnutí soudů lze kvitovat, a přiznat jim logiku, nicméně zůstává otázkou proč je okamžikem doručení stanoveno dodání a ne přímo moment odeslání. Odůvodnění výše zmiňovaného usnesení Nejvyššího správního soudu se nad touto otázkou pozastavuje a obsahuje názor, že *informační systém datových schránek není ani držitelem (zvláštní) poštovní licence ani orgánem, který má povinnost datové zprávy odesílané prostřednictvím datových schránek doručit. Obdobně jako např. elektronické podatelny pro podání učiněná v elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě (e-mailová podání) je i informační systém datových schránek pouze technickým prostředkem, jehož využitím dochází k přenosu datové zprávy od odesílatele k příjemci (adresátovi), čili se nedá uplatnit doručení odesláním.*

Nutno zde podotknout, že od okamžiku odeslání trvá mnohdy i několik hodin, než je datová zpráva dodána adresátu, což může způsobit mnohé komplikace, a nikdy se nedá předem určit, jak dlouhá tato doba bude, proto se často stává, že odeslaný dokument „dojde“ až druhý den, to co to může způsobit, si jistě dokážete domyslet sami. Na tuto sázku od loterie proto ani nemůže platit opatrná dochvilnost, kdy si stanovím jistou rezervu, a datovou zprávu odešlu alespoň o den dříve, než mi vyprší lhůta, protože ani to nemám zaručeno, neboť není nikde striktně vymezen přesná délka trvání, a to ani přibližně, i když je deklarováno, že by se mělo jednat o řádově desítky minut.

Zdá se mi proto názor vyplývající s výše zmíněného usnesení jako stanovení výsledku fotbalového

zápasu dle stavu v poločasu, což je rozhodně více fair play než určit výsledek ještě před výkopem, ale rozhodně to ještě není ono. Divákovi neznalému pravidlům (technickým specifikacím) fotbalu se totiž moment, kdy dvě desítky zpocených hráčů utíkají po hvizdu rozhodčího do šatny, může jevit jako ukončení hry, nicméně tak tomu není. Specifikum datových schránek, smysl a podstata jejich vzniku, spočívají v tom, že se diametrálně liší od klasické e-mailové komunikace, neboť Ministerstvo vnitra, které je správcem a Česká pošta s. p., která je provozovatelem systému datových schránek, jsou povinni zajistit řádný chod tohoto systému, jinými slovy **povinnost doručit**. V tomto případě se jednoznačně přikláním k názoru, že *„lhůta pro podání opravného prostředku je zachována i tehdy, když je opravný prostředek v této lhůtě odeslán z datové schránky účastníka do datové schránky soudu. Účastník okamžikem odeslání takového podání skrze systém datových schránek zcela jistě získává legitimní očekávání, že jeho písemnost bude tímto systémem obratem soudu prakticky ihned dodána.“*[5] Zákonná úprava nutící orgány veřejné moci komunikovat primárně skrze datové zprávy dbá o plné nahrazení klasického doručování listovní zásilkou, a není tudíž důvod tyto dva typy nějak zásadně od sebe odlišovat. Už jen fakt, že doručení do datové schránky prostřednictvím informačního systému datových schránek se považuje za doručení do vlastních rukou (tj. doručení s tzv. modrým pruhem), garance zákonné povinnosti provozovatele a technické zajištění, svědčí spíše ve prospěch ještě více preferovat doručování skrze datové schránky a přiznat povahu doručení již momentu odeslání a využívat možnosti, které nám pokrok moderních technologií umožňuje. I přes přiznání maximální erudovanosti Nejvyššího správního soudu, dle mého názoru nemůže být podatelé přičítáno k tíži případné selhání systému a možné prodlevy způsobené třeba i vyšší mocí (vis maior), stejně tak jako tomu je v případě zaslání klasickou listovní zásilkou poštovní cestou. Již odeslaný dokument nelze měnit a i v případě nastalé poruchy lze jeho pravý obsah vždy zjistit, naopak od ztraceného či poškozeného listinného dopisu.

Nejvyšší správní soud argumentuje nemožnost stanovení odeslání jako okamžiku doručení především tím, že časový údaj o odeslání zprávy systému datových schránek eviduje, avšak tento údaj není běžně uživatelům k dispozici. Ústavní soud však v nálezu sp. zn. II. ÚS 3518/11 shledává *skutečností, které jsou obsaženy v informačním systému datových schránek - za obecným soudům plně dostupné, čili jedná se tak o skutečnosti známé soudu z jeho činnosti, jež není třeba v občanském soudním řízení dokazovat (viz ust. § 121 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů)*. Klasická dodejka také není plně k dispozici běžným uživatelům, ale pouze konkrétní osobě, která zásilku odeslala a v případě, že se chce domáhat konkrétního času odeslání, musí daný fakt orgánu veřejné moci předložit.

Závěr

Daná problematika je tedy koncipována tak, že i kdyby došlo k případnému technické poruše či dokonce cizímu zavinění a datová zpráva by „putovala“ ke svému adresátu třeba i více dní, rozhodným okamžikem bude dodání. Dle mého názoru se jedná o praxi odporující zdravému rozumu a také snahám o elektronizaci veřejné správy jako takové, neboť datové schránky by měly plně listovní zásilky nahradit. A jak byly výše zmiňovány obavy spojené s projevy libovůle, tak i za stávající situace z pohledu podatele stále visí nad jeho podáním datovou schránkou pomyslný Damoklův meč, neboť nikdy si nemůže být jistý, zda veřejná moc jeho podání údajnou poruchou nezdržela, a ztrácí šanci na spravedlivý proces, nemluvě o právní jistotě.

Daná skutečnost může velice negativně ovlivnit postoj a náhled na využívání datových schránek, neboť jejich nejpřednější devizou je především rychlost a jistota doručení dokumentů tak říkajíc za pět minut dvanáct. V době kdy hrozí, že se v záplavě paragrafů člověk utopí a v „labyrintu procesu“ marně hledá cestu ven, by bylo vhodné poskytnout alespoň nějakou jistotu a vyjít vstříc zdravému rozumu a stanovit, že doručení do datové schránky je již odesláním. Pravá mezera v zákoně, jako by přímo čekala na to, aby se zaplnila.

Nezodpovězenou otázkou tak zůstává jen, jestli je pošta z Paříže opravdu dnešní...

Bc. Marek Vrbík

e-mail: vrbik.marek@email.cz

-
- [1] KOTASOVÁ, Elena. Práce soudů s datovými schránkami. Právní fórum. Wolters Kluwer. 2012. Číslo 4. S. 31.
- [2] POLČÁK, Radim. Okamžik doručení do datové schránky. Revue pro právo a technologie Číslo 2. 2011.
- [3] MACKOVÁ, Alena. ŠTĚDRONĚ, Bohumír. Doručování dokumentů orgánů veřejné moci prostřednictvím datové schránky. Wolters Kluwer. 2009. ISBN 978-80-7357-472-7. S. 528
- [4] Nález Ústavního soudu ČR ze dne 24.4.2013 sp. zn. III. ÚS 3036/12
- [5] Svoboda, K., Suk, M., Zeman, P. Doručování v soudním řízení. Praha: Linde. 2009, 267 s, ISBN 978-80-777-5, s. 170

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)